

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

Число 38.

Неделя 16 Мая 1843.

Год. III.

МОЙ УЗДИСАЙ.

Кадъ се тама са земљѣ савлачи,
А Даница Сунице изчекує:
Ветрић шапће крозъ бокоръ од ружа
„Паулина“.

Иль кадъ ноћца спусти се на земљю
У самоћи гласъ славуа слушамъ,
Како дивнимъ онъ извіа гласомъ
„Паулина“.

Кадъ уморенъ одъ земальски брига
Кодъ потока спустимъ се на траву,
Он жубори — таласић говори
„Паулина“.

И кадъ будемъ съ светомъ састати
Изъ могъ праа цветъ ће изникнути,
Росни соки на ињемъ ће трепити
„Паулина“.

у Новомъ Саду 6. Мая 1843.

Корнилій.

СУДБА ГЕОРГИЈА БРАНКОВИЋА ДЕСПОТА, И
НАРОДА СРБСКОГЪ СЪ НЫМЪ У АУСТРИЈО

ПРЕШАВШЕГЪ.

одъ Д. Арнота.

(продуженіе)

У такой забуни Бечкой већь је Де-
спотъ о свомъ спасенію очаявати почео;
но на једанпутъ дође му гласосоноша, и

кажему, да Народъ посланике шаљъ, да
бы о ињеговомъ избавленію а притомъ и
потребама Народа кодъ пресвѣтлогъ Дво-
ра понизно ходатайствовали. При овомъ
утѣши се Деспотъ, увѣриваюћи себе, да
ће на толике народне сузе пуштенъ бы-
ти. За три дана приспѣду посланицы:
боголюбивый Отацъ Исаїя Діяко-
вичъ Епіскопъ Ђенопольскій, и Бла-
городный Г. Адамъ Фелдвари ста-
новникъ Коморанскій. Овима дозво-
лѣно је было съ Деспотомъ састати се
(пре овогъ никомъ одъ Народа Србскогъ,
ни прећашњимъ посланикомъ съ Деспо-
томъ састати се је было дозволѣно) и
письмо одъ Патріарха Арсеніја Черно-
свића предаду му, у комъ утѣшава
Патріархъ Деспота, и поощрава на
трпѣніе. —

Кадъ су се посланицы съ Деспо-
томъ договорили, молебна писма Нью-
вомъ Величеству предаду; и једва су по-
сле дугогъ времена одговоръ, на Лат-
инскомъ јзыку добили сљедуоћегъ са-
држаніја.

Мы Леопольдъ и проч: Народу
Србскому подъ Унгарскомъ обласћу, а
особыто при Осѣку, Будиму, и Ко-
мoranу, находећему се, милость и
свако добро явљаюћи: Чрезъ цесаро-
кraljevскогъ Комисара Будимске тврђаве
управителя, смиреноподану молбу Вашу

примили смо милостиво; изъ кое између прочегъ разумѣли смо, да и Србскій Народъ, у воену службу противъ общегъ Христіанскогъ имена непріятеля себе вѣрно препоручуе, и понизно проси: да бы узрокъ заустановленя свогъ Графа и Деспота Георгіја Бранковића строго истраженъ био. И ако се за кривца нађе, да се осуди, ако ли за невинна, да съ цѣломъ чесну изъ затвора пуштенъ буде. 2) Да бы они могли точнѣ и држновенїе воевати, да буде имъ дозволено, за време мѣсто-войводу или намѣстника избрati. 3) Готови се изясную быти къ вѣрномъ воеваню, безъ военне плате, само да бы нѣма и коњма раана дана была; и ако се одъ турскогъ ярма освободе, у своїй самосталной волности, и старымъ обычайма да могу живити. И онда ћеду собственнымъ трошкомъ и лебомъ, противъ турчина ратовати, и благовѣрность свою цесаро-кraljevskomъ Величеству, вѣчно ћеду садржати и освѣдочити. 4) Да не бы другогъ Народа войски допуштено было, заробљеный одъ непріятеля добытакъ одъ ныи отимати; да бы баремъ у јелу и трошку неоскуђаваоћи, до посѫдићи кани крви противъ турчина воевати могли. — На покорно предложену молбу милостиво одговорити изволели смо. Прво: што се тиче Графа Георгіја Бранковића, за садъ јоштъ непознатомъ затвора ћеговогъ узрока, одпустити га неможемо; но што скорѣ милостиво соизволићемо, да Вамъ се совершенный одговоръ о томъ учини. Второ: Народъ Србскій одъ полкова своїй, мужа у военна дѣлма искусна и честна, кои бы повѣренъ цѣлогъ Народа имао, да избере и Нама потврђења ради да представи. (У оно є време изъ међу Унгарски Краљва и Србски Деспота тай законъ био: да кадъ є самъ краль войски предстао, онда є и Србскій Дес-

потъ дужанъ био лично свою войску предводити. А кадъ Краль мѣсто себе намѣстника съ войскомъ пошаље, онда є и съ Србскомъ войскомъ Деспотскій намѣстникъ присутствовать дужанъ био. Зато є на овай Царскій одговоръ за одржанѣ старогъ обычая, Деспотскій Намѣстникъ и военныи полковникъ избранъ, и постављенъ є био Јоаннъ Монастерли становникъ Коморанскій. Треће: Премилостиву наредбу учинили смо, да Срблjima војоюћимъ подъ Цасаро-кraljevskimъ хоругвама (кој ћеду съ једне стране светимъ крстомъ а съ друге царскимъ орломъ укращене за нѣколико дана имъ се послати) не само лебаћь и сено, но и военна потребна средства одъ дана на данъ издаю се. Четврто: Ако Богъ произволи, да у битки, или какавъ градъ; или подъ Нашимъ хоругвама војоюћимъ Србскимъ четама кавка добить случи се, никаквимъ начиномъ надопуштамо: да Србскимъ ратованѣмъ задобијену вредность, Нѣмачко или Унгарско воинство отме и себы при свои. Тврдо ћемо заповѣдити полковницима нашимъ, да такове, кои бы Васъ узнемиривати усудили се, безъ сваке разлике достоинства, строго каштигую. И болѣгъ ради увѣреня войске и ратника Србски, ову Нашу допуштену имъ милост по цѣлой Цесаро-Краљевской войски да прогласе. Пето: Желимо, да се Народъ Србскій на прећашня своя мѣста посели, и подъ собственнымъ своимъ управлениемъ стално, и мирно пребываю; по древнимъ одъ Нашегъ Величества милостиво дарованыма привилегијама у своимъ обычайма упражнявати се, и одъ никогъ узнемиривани да небуду. — Шесто: Чрезъ Канцеларију Нашу дворску Краљево, Унгарску Комитатомъ: Ђурскомъ Коморанскомъ Столнобеоградскомъ и Веспријскомъ нарочито

У заповеђено је: да речени Србскій Народъ, ни на каквый данакъ небы примораванъ бывао, или да имъ ко у трговини и занату усуди се на путь stati. —

У Бечу 1691 године Марта 24. Леополдъ.

Будући да се Царскимъ овимъ одговоромъ Србскій Народъ ніє о Деспотиной свободи утѣшio, при концу 1692 године, преће бывши посланици Исаја Діяковићъ Епископъ Ђенопольскій, съ Деспотскимъ намѣстникомъ, Полковникомъ Јоанномъ Монастерли, и съ тысућникомъ Рупићемъ мужемъ храбримъ, и искуснымъ воякомъ, доћу Бечь, и собственнымъ своимъ рукама писмену молбу предаду нѣговомъ Величеству. Позивали се на побѣдоносну бытку кодъ Сланкамена на Міхалѣвцу бывшу; гдѣ є и самъ великий Везиръ съ 16000 турака погинуо, и войска Србска 36 застава изъ руку варварски отела, и чрезъ посланике Нѣговомъ Величеству послала. — Коя ћесе молба другомъ приложити.

МАХОМЕДАНСКІЙ ОБЫЧАЙ ПРИ ПОГРЕБУ.

(конацъ)

Кадъ ову молитву Оца сврши, онда мало одпочине, и таки се опетъ окрене мртвоме, и зовећига по имену, настави ове речи далъ: знай да Богъ, коме се молимо, єсть великий и славанъ, и да је онъ једанъ имући и всемогући Богъ, и одъ нѣга ништа могућніга нема. Знай, да је Махомедъ кодъ Бога найлюбезни одъ свио Пророка, и да су Аліје нѣгови потомци једини истини предводитељи добри, и кои право верую, и да све што годъ одъ њи и одъ пророка долази, истинито єсть; да смртъ съ людма влада ис-

тина је, да похођенъ Мункика и Нике обадва ангела помрчена посланимъ учинићеду свако добро, — Истина је, да је ћуприја Серата оштра као маказе, преко кое доћи ћешъ у Рай, и сва животна, коя си у твомъ животу на жертву принео (или потуко) тебе у овомъ тренутку при улазку преко ове ћуприје Серата у Рай подпомажу, особита истина єсть; — Да су Улемасъ праведни и да су на Небу и на земљи, и да има пако, као и данъ Страшногъ Суда истина је, буди дакле унайвећој вѣрности преко свио твариј, јеръ су све истините. — — Богъ некъ је Господаръ одъ тебе велики и хвалный Богъ, који ће у једанъ данъ све мртве изъ гробова ныиови подићи, милостъ и устрпленъ о теби некъ има, да бы твой одговоръ милостиво приняло, и на прави путъ тебе извео, и да бы тебе пророку нѣговомъ приближио и милостъ нѣгова нека будне вѣчно с' тобомъ аминъ. —

После на четрдесетъ корака одступи Оца одъ мртвогъ, и якимъ гласомъ сазва Ангеле помрчине овымъ речма: Преблизите се, Мункикъ и Нике, преблизите се; овде је једанъ истинити правоверни, одите овамо, онъ васъ очекива. — — Потомъ преблизи се гробу, и очита следеће речи: Велики и Славни Боже молимъ те учини твомъ слуги земљу лаку, и допусти му милости кодъ тебе наћи. — По свршетку свегъ овогъ Оца узме мало земљу и баци на мртвогъ, а потомъ и остали сви кои су се годъ при погребу десили, и између тогъ, докле годъ на мртвача земља се баца и гробница се земљомъ не напуни, Оца изъ Алкорана у себи неке стихове чита, и съ тимъ будне погребу коначъ.

У Вуковару. —

Павле Јоанновићъ
Заклети Адвокатъ.

ВѢСТИ.

Нѣгово Величество, Императоръ Русіе, за уваженіе превода „Тускулански Цицероновы Испытания“ благоволило е ауктора истогъ превода, Благор. и Высокоученогъ Г. Дра Якова Живановича, златне медаль милостивѣйше удостоити. — Медаля е украшена Ликомъ Августѣйшаго Сербіе Покровителя съ надписомъ: „NICOLAUS I TOTIUS RUSSIAE IMPERATOR“. На другой пакъ страни у вѣнцу одъ растове две родне гранчице стон написано: „PRAEMIA DIGNO“.

(Овде саобщавамо и писмо истомъ Господину послано:)

МИНИСТЕРСТВО

ИНОСТРАННЫХЪ ДѢЛЪ.

Господину Сербскому Литератору Якову Живановичу.

ИМПЕРАТОРСКОЕ РОССІЙСКОЕ
ПОСОЛЬСТВО ВЪ ВѢНЬ.

Я доставилъ въ свое время Г.
Мая ^{80/20.} дня Министру Народного Просвѣщенія
1843. года, Екземпляры перевода Вашего на
N-р 181. Сербскій языкъ Тускуланскихъ из-
слѣдований Цицерона.

Г. Дѣйствителный Тайный Совѣтникъ Уваровъ имѣлъ счастіе поднести переводъ сей Государю Императору, и Гро Величество удостоивъ Книгу сию благосклоннаго принятія, Всемилостивѣйше пожаловать Вамъ созволилъ прилагаемую при семъ Золотую медаль.

Къ сему считаю неизлишнимъ присовокупитьъ, что остальные доставленные Г. Министру Народного Просвѣщенія Екземпляри Книги Вашей, переданы въ Императорскую Публичную Библиотеку, и въ Библиотеку Императорской Академіи Наукъ.

Гр. Медемъ.

СМЕСИЦЕ.

Фузикусъ некий оде къ Златодѣлателю да едину златну бурмутницу купи. Овай му покаже две, едину за 100, а другу за 200 фор. Онъ узме ону за 100 фор. исплати му и отиде. Сутра данъ покажо се што ни е узео ону лешу за 200 фор. за то оде опетъ кодъ истогъ златодѣлателя говорећи, да е се предомыслио ону другу за 200 фор. купити. Кулуунција му ону за 200 фор. преда, а Фузикусъ се съ ињиме овако намири: „юче самъ Вамъ дао 100 фор., а ево вамъ садъ опетъ ову бурмутницу враћамъ, коя такоћеръ 100 фор. вреди; то Вамъ дакле у свему 200 фор. даемъ“. Златодѣлатель буде со тимъ задоволанъ, мыслећи да е садъ све намирено.

(Езыконспытатељи.) Два езыконспытателя наодила су се кодъ трећегъ при чаши вина. Кадъ виде да сбогъ говорења осушено гронемаду чимъ поквасити, онда једанъ одъ оне двоице запита другога, кое е болѣ одъ овогъ двога речено: „дайте намъ да пијемо“ или „донесите намъ да пијемо“? Домаћинъ као чуварь свога вина, а любитељ његовъ притече му на одговоръ рекавши, найболѣ е „вод'те насъ да пијемо“.

У Французскимъ јединимъ Новинама слѣдујућа су пытая предложена: желили бы једногъ слугу наћи, кои добро о свомъ господару говори. Једногъ учителя краснорѣчія, кои бы витіественъ био. Једногъ Тайнописца, кои бы једну или две тайне прећутити знао. Једногъ кочијаша, кои збогъ своїхъ коня не бы во. Једногъ винопродаџца, кои не бы вино покрштавао.

Съ Немецкогъ превео

Јованъ Балугцићъ.

У три тамбурске Улице (drei Trommel-Gasse) Nr. 380 кодъ Јосифа Сабо може се свакій данъ фришке и добре киселе воде добити.

Издаватель Димитрій Јовановичъ. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймеловимъ.